

Prismabril kan helpen tegen Ménière-duizeligheid

De ziekte van Ménière is een buitengewoon vervelende aandoening van het oor en het evenwichtsorgaan. Dokter Eric Vente is al jaren een pleitbezorger van de Utermöhlenprismabril voor Ménière-patiënten. Hij meent dat de bril chemische of chirurgische interventie van het evenwichtsorgaan kan voorkomen en voelt zich gesteund door recent onderzoek.

door STAN VERHAAG

Foto: Michel Wijnbergh

De ziekte van Ménière is een aandoening van het binnenste deel van het oor en het evenwichtsorgaan. Mensen met deze ziekte hebben last van aanvallen van draaiduizelingen, slechthorendheid en een bijna voortdurend oorsuizen aan één kant. Pas als deze drie symptomen samen voorkomen en er geen andere oorzaak voor de klachten kan zijn, spreekt men van de ziekte van Ménière. De Franse arts Prosper Ménière beschreef deze combinatie van klachten in 1861 als eerste. Sindsdien is er veel onderzoek gedaan naar de aandoening, die in Nederland bij ongeveer vijftienduizend mensen voorkomt. Desondanks is er nog veel onduidelijkheid over de oorzaak van de ziekte.

Utermöhlenprismabril

Een oplossing waar veel mensen met de ziekte van Ménière al jaren baat bij hebben, is de Utermöhlenprismabril. Utermöhlen was een Amsterdamse arts die zowel de oogheelkunde als de keel-, neus- en oorkunde beoefende. Zijn vrouw had de ziekte van Ménière. In de jaren veertig van de vorige eeuw ontdekte Utermöhlen dat haar duizeligheid afnam als zij een bril droeg met asymmetrische, prismatische glazen. De Utermöhlenprismabril (in de volksmond 'prismabril') is sindsdien een blijvertje gebleken in de aanpak van Ménière. Een van de pleitbezorgers is dokter Eric Vente. Hij kwam jaren geleden in contact met de in de

← Dokter Eric Vente

plaats Noorden (vlakbij Nieuwkoop) werkzame dokter Visser. Deze dokter had de toepassing van de prismabril geleerd van Utermöhlen zelf. Visser maakte op zijn beurt dokter Vente wegwijs in 'de wereld van de prismabril'. 'Ik schat dat er in Nederland twee- à drieduizend patiënten zijn die een Utermöhlenprismabril dragen,' zegt Eric Vente. 'Elk montuur kan als basis dienen voor een prismabril. Het enige speciale is dat in de glazen bijna onzichtbare prisma's zijn geslepen.'

Gewenste stand

Hoe werkt de prismabril? Om die vraag te beantwoorden, is het goed eerst iets te weten over de werking van onze ogen. Op het moment dat een mens zijn ogen dicht doet, gaan de ogen een heel klein beetje uit elkaar. Maar bij iemand met de ziekte van Ménière draait het ene oog meer naar buiten dan het andere. Op het moment dat de ogen weer opengaan,

moeten ze normaliter terugspringen naar een fixatiepunt. Maar het evenwichtsorgaan van een Ménière-patiënt geeft de ogen de impuls om in de niet-symmetrische stand te blijven staan. Die impuls maakt de patiënt duizelig. 'Als ik nu eens een bril ontwerp met daarin een prisma, dan kan het oog zo blijven staan als het evenwichtsorgaan wil', bedacht Utermöhlen ruim een halve eeuw geleden.

Zo gezegd, zo gedaan. Hij bracht in de brillenglazen prisma's aan. Zij laten het beeld verschuiven naar boven, beneden, links of rechts - afhankelijk van hoe de prisma in de bril geslepen is. De wisselwerking tussen ogen en evenwichtsorgaan is meer in harmo-

nie, mensen kijken rustiger en hebben vaak minder duizeligheidsklachten. 'Dat slijpen van een prisma luistert overigens erg nauw', doceert Vente. 'Te weinig prisma doet niets, te veel prisma kan onomkeerbare schade veroorzaken. De Utermöhlenprismabril heft de blikrichtingsafwijking niet helemaal op, zoals andere methoden doen, maar zorgt ervoor dat beide ogen gestimuleerd blijven om de afwijking actief te compenseren. Dat is belangrijk, want anders worden de oogspieren lui en is op termijn een operatie noodzakelijk. Helaas zijn veel opticiens niet in staat om in hun prismametingen ook de invloed van het evenwichtsorgaan mee te nemen.'

De Utermöhlenprismabril zorgt ervoor dat beide ogen de afwijking actief compenseren

Weerstand

Hoe effectief is de prismabril? Eric Vente deed jarenlang onderzoek bij patiënten met de ziekte van Ménière. Hij vroeg verschillende specialisten mee te doen aan dit onderzoek, omdat het een controversieel thema is: een ziekte met een neurologisch aspect, die de kno-arts moet beoordelen, maar die behandeld wordt met een bril (oogheelkunde). 'De

'Als de prismabril werkt, dan is er een bijna onmiddellijk en langdurig effect'

kno-arts kan geen brillen voorschrijven, een oogarts wil niks te maken hebben met duizeligheidspatiënten', zegt Vente. 'In de trilogie kno, oogheelkunde en neurologie is het erg lastig manoeuvreren. Vandaar dat Utermöhlen zelf veel weerstand ontmoette in zijn tijd.'

Naast diverse specialisten werd ook TNO Technische Menskunde bij het onderzoek betrokken, vanwege de ervaring met ruimtevaart en onderzoek naar evenwicht. Het onderzoek duurde 18 maanden en er deden 384 patiënten aan mee. Zij kregen een prismabril voorgeschreven en moesten enige tijd later een lijst invullen met vragen over de duur van hun ziekte, medicijngebruik, hoe vaak de aanvallen plaatsvonden, en of de prismabril regelmatig gedragen werd. Ook konden ze aangeven of ze vonden dat het dragen van de prismabril de duizeligheidssymptomen verbeterde.

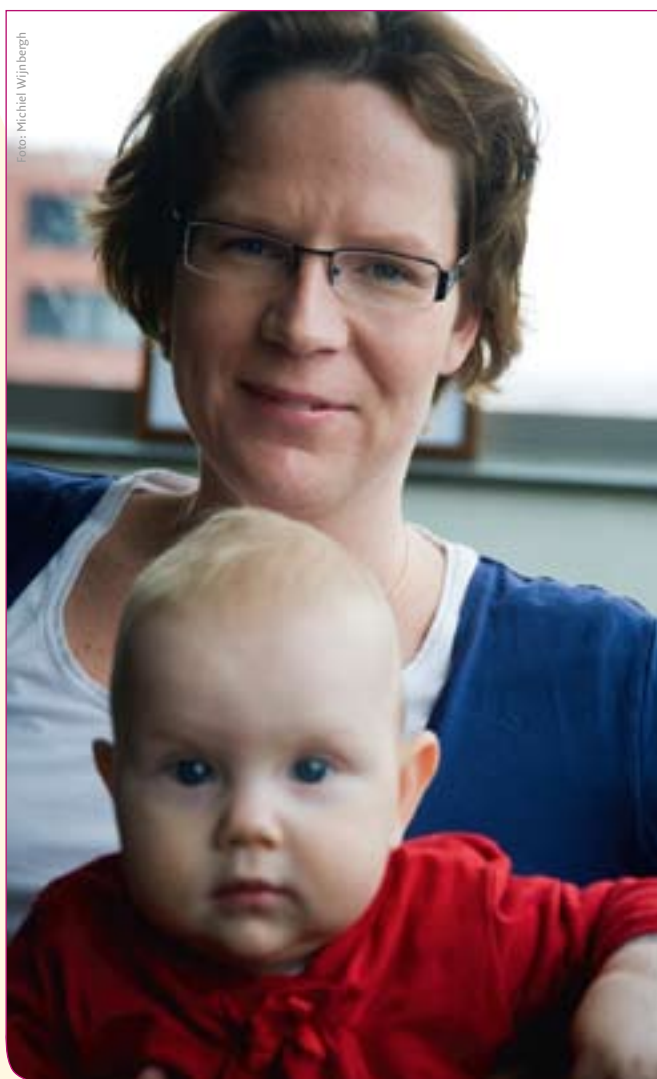

Foto: Michel Wijnbeegh

'Ik mag in mijn handjes knijpen'

Sanne Kerste (33 jaar) kreeg in januari 2005 voor het eerst een Ménière-aanval. De maanden daarna keerden de aanvallen regelmatig terug. 'Ik had er erg veel last van', vertelt Sanne. 'Daarom ben ik al heel snel naar mijn huisarts gegaan, die me doorstuurde naar de kno-arts. Hij constateerde dat het om Ménière ging, schreef medicijnen voor en zei dat ik het rustig aan moest doen. Toch ben ik zelf gaan googlen op "Meniere". Al snel kwam ik verhalen tegen over de prismabril en de naam van dokter Vente werd regelmatig genoemd in het forum van de NVVS. Ik bezocht zijn website, maakte een afspraak en in april, vier maanden na de eerste aanval, kreeg ik de bril. Sindsdien heb ik slechts één keer een periode van aanvallen gehad.

'Ik droeg contactlezen voor ik de bril kreeg, maar de overgang is me prima bevallen. Wel was ik nog even bang dat het zo'n bril met jampotglazen zou zijn, maar dat was gelukkig niet het geval! Ik ben er zeer over te spreken. Ik gebruik geen medicijnen meer, ben inmiddels moeder geworden en ik werk weer. Mijn leven is nu eigenlijk weer normaal. Het liefst zou ik natuurlijk helemaal Ménière-vrij zijn, maar ik mag in mijn handjes knijpen dat het nu zo goed gaat.'

← Sanne Kerste

Onmiddellijk effect

97% Van degenen die de prismabril constant droeg, zei tevreden te zijn over de werking van de bril. Zij hadden 'een zeer duidelijke verbetering' waargenomen, en ze hadden minder aanvallen en klachten. 57% Van de prismabril-dragers zei met medicatie gestopt te zijn danwel de dosering te hebben teruggebracht. 'We ontdekten ook dat áls de prismabril werkt, er een bijna onmiddellijk en langdurig effect is. Dus als de bril niet vanaf het begin een positief effect geeft, dan zal de bril later ook niet tot verbetering leiden.' Eric Vente is blij met de uitkomsten van het onderzoek: 'We hebben aangetoond dat de bril degelijk werkt tegen duizeligheidsklachten.' Volgens Vente toont zijn onderzoek aan dat de behandeling van Ménière niet alleen tot het evenwichtsorgaan beperkt moet blijven, maar dat er veel meer zintuigen betrokken moeten worden bij onderzoek. 'Behandeling van Ménière volgens de Utermöhlen-richtlijnen is minstens zo effectief als andere gangbare therapieën' stelt Vente. 'Deze eenvoudige, niet-invasieve, risicoloze en niet-medicamenteuze behandeling kent een hoge graad van acceptatie bij patiënten en zou toegepast moeten worden voordat de kno-arts besluit tot chemische of chirurgische interventie van het evenwichtsorgaan, zoals gentamicine.'

Dokter Vente is huisarts met bijzondere interesse voor vestibulo-oculaire relaties (evenwicht en oriëntatie). Ook is hij buitengewoon lid van de KNO-vereniging.

Artsen van de Utermöhlen-Werkgroep

In Nederland heeft een drietal artsen zich verenigd in de Utermöhlen-werkgroep. Deze artsen hebben zich gespecialiseerd op het terrein van het evenwichtssysteem, het oog en de fysiologie van het zicht.

C.M. Biewenga-Booij
Tel. (0521) 34 10 85

A. van Kralingen-Heyboer Beneden
Tel. (0187) 49 40 18

P.E.M. Vente,
Tel. (0172) 49 56 66
www.pemvente.com

Wim Eggels

'Het is geen wondermiddel'

Wim Eggels (45) is - tot zijn spijt - een echte Ménière-kenner. Hij beleefde zijn eerste aanval in 1996, maar had toen nog geen idee wat hem overkwam. Ook de kno-arts kon hem niet vertellen wat er aan de hand was. Tot 2000 beperkte de Ménière zich tot één aanval per jaar, maar daarna was het hek van de dam en werd Eggels enkele keren per maand geveld. 'Toen ben ik weer teruggegaan naar de kno-arts. Hij vermoedde dat het ging om het "syndroom van Ménière" en verwees me naar dokter Vente. Ik had een lang gesprek, moest een enquête invullen en hij deed een aantal tests. Hij schreef in februari 2001 de prismabril voor, zonder dat hij garanties gaf dat het echt zou helpen. Het effect op de aanvallen is de afgelopen jaren beperkt geweest. Ménière is grillig, de aanvalsfrequentie varieert bij mij van enkele per week tot enkele per jaar. Weliswaar heb ik sinds de prismabril wat minder aanvallen, maar verdwenen zijn ze niet. Wel heb ik veel minder hoofdpijn dan vóór de bril. Ook heb ik veel minder moeite met lezen wanneer ik de prismabril draag. De prismabril is voor mij dus vooral een energiebesparing. Daarom wil ik hem niet meer missen, want met elk procentje winst ben ik blij. Ik beveel de prismabril dus zeker aan, maar ik zeg ook: verwacht er geen wonderen van. Het is een hulpmiddel, geen wondermiddel.'